

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi
tudi večkrat)
prihodnjeg

5814

Licejska knjižnica

Dopis naj se fra
šiljajo uredništvu
Velikovec

Ljubljana

Rokopisi naj se
strani lista napišejo, druga stran
naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejmejo.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 20.—
» pol leta » 11.—
» četrt » » 6.—
» 1 mesec » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med
besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat,
minimum 24 cm². — Za poslano se
plačuje po 80 v, za parte, zahvale in
izjave po 1 K za 1 cm². — Za male
oglasila se plačuje po 30 v za besedo;
debelo tiskano 60 v vsakokrat;
minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravnistvu 3 K posebej.
Vprašanje je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov:
Upravištvo lista »Mir«,
Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 9. septembra 1920.

Št. 51

V premislek vsem koroškim Slovincem.

Bistrica v Rožu, 1. septembra 1920.

Ljubi Slovenci! Poglejmo, kakšne krivice so se nam godile od nemčurjev. Sami vidite, da smo tukaj sami Slovenci; kar je Nemcev, so privandanci, in proti tem nimamo ničesar. A tisti smrdijo, ki sami nase . . . , ti so nemčurji, ki so zatajili svojo mater in hočejo zapeljati ves svoj narod ter lažejo noč in dan. Nemci pravijo, da so Srbi neuki, da še nekateri oficirji ne znajo pisati itd. Živelci so dolgo pod Turki. Glavna reč je, da oficir razume svojo stroko. In da jo dobro razume, to so čutili lani koroški folksmalerovci.

Mi slovenski fantje pa pisati znamo, zato se ne bojimo iti v Srbijo, ker vemo, da bomo hitro napredovali in postali oficirji. Moj oče so mi večkrat rekli: „Tam ostani, kjer ljudje niso tako napredni kot si ti; kjer se modrejši, tja ne hodi!“ Zato ne silimo pod spuflano Nemško Avstrijo, tam imajo preveč študiranih ljudi, noben noče delati, so sami dohtarji, oficirji, pisarji itd., ki gledajo po žuljavih rokah, ki bi delale za nje. Hvalijo se s svojo naprednostjo in izobrazbo, kar je pač lahko, ker smo jim mi Slovenci in drugi Slovani pripomogli toplo peč, kjer so kovali načrte, kako bi nas dobili na lim in nam požrli, kar še imamo.

V Celovcu je še fiferbertinha, ki je nam jemala živino in stavila cene. Kmet se toliko ni imel pravice, da bi svojo reč sam cenil. Delavcem so pa nazaj 4- do 5 krat tako drago prodajali. Tu se vidi, kako so nemčurji skrbeli za delavce. Isto je bilo z žitom, ki so ga plačali kmetom čisto po ceni, a delavec je moral plačati moko 5- do 6 krat dražje. Dobiček so pa imeli nemčurški žitni komisarji, ki si teh časov zopet želijo nazaj in vpijejo, da smo tavžent let skupaj živeli, ne da bi se kdaj prepirali. Da, tavžent let smo bili vaši šklafi, vedno ste nas zmerjali: „Windischer Hund, du Schuft“ itd., vse smo bili, samo človek ne. In če je prišel v pisarno Slovenec in ni znal nemški, ste se zadržali: „Ich hab ka Zeit“, ter ste ga pogledali kakor volk ovco. To jasno kaže in vsak lahko spozna, da smo bili vaši šklafi. Toda zapomnite si dobro, ljubi Slovenci, nemčurjem je odklenkalo za vedno. Zdaj je prišel čas, da jim

pokažemo hrbet, jim preprečimo zopetno vladanje med nami. Spomnite se preteklih dni in mislite naprej ter se ne dajte preslepiti po nemčurških lažeh in ničvrednem nemškem denarju, četudi vam ponujajo milijone. Kmet iz Roža.

Nemec se boji za našo vero.

Slovenski Korošci, ali se spominjate, da bi se naši Nemci doslej pobrigali za katoliško vero? Posežite v spominu nazaj kolikor zamorete. To se ni nikoli zgodilo.

Pač pa nasprotno. Ali mar niso bili Nemci tisti, ki so se pri vsaki priliki norčevali iz vere pri uradih, pri procesijah, pri pogrebih, skratka povsod pri priliki in brez prilike? Veron Korošec-Slovenec je bil brezverskem Nemcu zateleban, neumen kmetavzar, s katerim je govoril samo še davkar, kadar je bil k temu primoran v svojem poklicu.

Zdaj, ko je plebiscit pred vratmi, pa so zagнали naenkrat takšen joj. Polni mučnih skrbi obletavajo sedaj našega človeka, kakor večše svetilko in prelivajo potne srage za njegovo katoliško vero.

„Joj tebi in gorje, verni Slovenec! Srbi, pogani in krivoverci, bodo zavladali nad teboj, preganjali in zatirali bodo tvojo vero ter širili svojo krivoversko, pravoslavno cerkev. Nič ti ne preostaja, kakor da voliš za Nemško Avstrijo, ako nočeš pogubiti duše in zagaziti po smrti v pekel, kjer boš delal družino Judežu, Neronu, Lutru in enakim ljudem žalostnega spomina.“ Takšne so nemške mačje solze.

Pa to ne bo prav nič zaleгло. Koroški Slovenec je brihtnejše glave, kakor zaplankani in zarukani Nemec iz nevernih kotov „nedeljive“ Koroške, ki se je v zgodovini že stokrat delila in zopet krpala, ali pa kakor takšen Lavfentolar, ki misli, da ni cel človek, ako nima dva krofa. Naš človek je že davno sprevidel, kam pes tace moli in da je vse to vozlanje o verski nevarnosti samo volilni drobiž. Nemec je sprevidel, da je njegovemu gospodstvu nad najlepšim delom Koroške že davno odklenkalo, zato pa

se prijema v zadnji sili poslednje bilke, da bi se rešil.

Pa ne boš Mihel-Neroda! Če bi Mihel-Nemec spovedal malo svojo zgodovinsko vest, bi moral priznati, da odkar svet stoji, še noben narod ni uničil toliko človeških življenj in pogubil toliko imetka iz verske nestrpnosti, kakor baš nemški narod.

Nemci so po svojem jedru protestantski narod. To je že v njihovi naravi. Nemci niso samo razcepljeni v katolike in protestante, oni imajo celo dolgo vrsto krivoverstev, ki so precej razširjene, kakor n. pr. anabaptisti, hernhuterji, starokatoliki itd. Protestantska cerkev sama je razdvojena na dve cerkvi, ki se pobijata ena drugo. Nemci so bili žalostni narod, ki se je razmesarjal neprenehoma trideset let (od l. 1618. do 1648.) samo iz verske nestrpnosti, dokler ni na konec protestantizem prodr. Nemci so bili, ki so pozneje vsako deseto leto uprizarili radi vere kakšno splošno klanje. In Nemci so oni narod, kjer je še v sedemdesetih letih protestantizem se vrgel z vso silo državne pomoči, ječe, preganjanj in konfiskacij imetja na katolike, to je bilo za časa Bismarka, ko je protestantska nemška vlada zapirala cerkve, preganjala duhovnike in ko veren katoličan ni imel več svobode. Ta narodna bolezen, t. j. verska preganjanja od strani protestantske večine, pride na Nemce, kakor zgodovina uči, od časa do časa, in se bo morda v kratkem času zopet pokazala. To je nemška narodna malarija.

Ni misliti, da bi ostala Nemška Avstrija dolgo časa samostojna država. Ona je življenja nezmožna. To čivkajo vrabci že na ameriških drevesih. Ne bo minilo najbrž niti pet let in ona se bo pridružila Nemčiji, to se pravi, podvrgla se bo, kakor vse druge manjše katoliške nemške dežele čisto protestantski Prusiji.

Potem se bo pa zgodilo, da bode potestantovska pruska vlada in protestantovski minister odmerjal katoliški cerkve njene pravice in dovoľjeval po svojem protestantovskem razumu, če sme iti kdo k zakramentom in kolikokrat. Prišli bodo od vlade poslani in vzdrževani protestantovski pastori in začeli loviti duše za protestan-

Podlistek.

Ksaver Meško:

[7]

Izza črnih časov v rajni Avstriji.

Peljali smo se naravnost skozi mesto, po najbolj obljudenih ulicah, dasi bi me, če bi bili ljudje blage volje, lahko zapeljali v določeni mi zapor po samotni ulici spodaj ob Dravi, kjer me skoro nihče videl ne bi. Tudi bliže bi bilo.

Pot nas je vedla najprej mimo peravske cerkve. Pozorno sem motril župnišče in vilo dr. Ghonovo. Povsod je bilo vse mirno, nikjer nič posebnega, iz česar bi mogel sklepati, se je li dogodilo tam danes tudi kaj izrednega. Potem gori proti gimnaziji. Tam so orožniki vzeli zavoj in jih nesli na poveljništvo. Od tam do velikega novega Parkhotela, kjer je ritmojster izstopil in šel v hotel obedovat. Prijazno in vljudno sem dvignil klobuk, ko je izstopil. Orožnikoma je na njun pozdrav odzdravil, meni je pozabil. Nikaka sramota za-me, upam, prej zanj! Od tam mimo mestne cerkve doli po trgu; orožnika z nasajenimi bajoneti seveda meni nasproti. Navzlic temu smo se z znanci pozdravljali kakor sicer. Ravno pod cerkvijo nas je srečal nemški župnik iz Trefena, dve uri od Beljaka, monsignor Wohlandt. Bil je ravno na poti k proštu in je tam omenil: „Kako nobel se Meško po mestu vozi!“ Prošt, ki je bil že obveščen, kaj se godi na Peravi in Zili, mu je raztolmačil, kakšna je ta noblesa. „Tako?“ se je ustrašil monsignor. „Teda pa grem kar domov, zakaj kdo ve, ali

smo varni mi drugi?“ Res niso bili; saj je tudi pred prošijo, kjer so bivali vendar sami odločno nemški duhovniki, stala nekaj dni straža, ki je pazila, kdo da prihaja v prošijo, kdo odhaja iz prošije.

Spodaj ob dravskem mostu smo zavili po ulici navzdol. „Kam le gremo?“ sem tuhtal. Pa smo se kmalu ustavili, pred hotelom „Tiger“. Hotel tretje vrste je bil pred vojno. Lastnik je bil Lah. Ob izbruhu vojne je odbežal v Italijo, pa mu je Avstrija zasegla hišo in jo porabila za zapore.

Pri vratih nas je sprejel „poveljnik hišne straže“, poddesetnik po činu, ter nas spremil v prvo nadstropje. Odprl je sobo: „Tukaj morda.“

Pogledali smo v sobo: tla vsa mokra, morali so pravkar snažiti, v enem kotu nastljano nekoliko slame.

„Ali v taki sobi gospod župnik vendar ne more bivati!“ se je uprl orožnik. „Tudi zakurjeno ni. Pa smo vendar naročili štiri sobe.“

„Štiri sobe?“ sem posluhnil. „Torej ne bom sam!“

„Ni drugih. Sobe v drugem nadstropju so določene za ulete laške oficirje, ki jih privedejo ponoči.“

„Poglejmo jih!“

Šli smo v drugo nadstropje. Prišli smo na hodnik, kar se odpro duri iz prve stranske sobice in iz nje pogleda peravski cerkvenik Grafenauer. Komaj nas zagleda, naglo spet zapre duri.

„A, ta tudi tukaj!“

Bog mi odpusti greh, a resnično sem se vzdostil, da bo še kak znanec v bližini.

Stopali smo po hodniku — res precej ropotali smo — pa se odpro druge duri. Iz sobice stopi dr. Ghon in vpraša precej razburjeno: „Werden Sie mir keine Zigaretten bringen — ali mi ne boste prinesli cigaret?“

„Tudi ta?“ sem se čudil še bolj.

Prišli smo do skrajne sobe, na desno od stopnic.

„Morda v ti?“ je menil poveljnik in odprl. Soba je bila sicer suha, a brez postelje, samo slama na tleh.

„Postelje ni. In tik pred sobo stranišče. Poglejmo še druge!“ je spet odločil stražmojster.

Romali smo na nasprotno stran hodnika in prišli do sobe števil. 1.

Orožnik je odprl duri, ker je bil poveljnik vidno slabe volje.

„Tukaj je postelja. Tu naj ostane gospod župnik.“

„A ta je za laške oficirje . . .“

„Kehrt euch, marsch!“ se je razjezil stražmojster, in gospod „komandant hiše“ je poparjen odšel.

„Oprostite, g. župnik, preiskati bi vas moral; a vas ne bom. Le povejte in pokažite mi, kaj imate v žepih“, je povzel orožnik, ko sva bila sama.

„To-le denarnico, drugega nič.“

Odprl jo je, pogledal v njo, vrnil mi jo.

„Verujem vam; hvala. — Zdaj pa hišni red. Prepovedano je, bližati se oknu, stati ob oknu,

tovske cerkev, kakor povsod, koder zagospodujejo Prusi. To je gotovo, kakor amen v očenašu.

Pa poglejmo: so li pravoslavni Srbi tudi taki verski nestrpneži?

Predvsem moramo pibiti, da v celi zgodovini srbskega naroda ni najti sledu o kakšnem verskem preganjanju. Srbi so dobili krščansko vero iz Carigrada, ki je bil pravoslaven, to pa zato, ker je bil najbližji, in ker so bile tedaj samo v Carigrad prometne zveze, medtem ko je bil Rim mnogo bolj oddaljen in zaprt od velikih bosenskih in dalmatinskih gora. Pravoslavni Srb sploh nima nobenega smisla za versko nestrpnost, on ne bo vprašal nikogar, si li katolik ali protestant ali pravoslaven. V tem oziru so Srbi najsvobodoljubnejši narod na svetu. Srbi ne poznajo nobene delitve na klerikalno ali liberalno stranko. Njih politika se v vero ne meša. Vsaka vera, pa naj bo katoliška, muslimanska ali pravoslavna, uživa najpopolnejšo svobodo. In to je vendar vse, kar tudi mi katoliki od države zahtevamo.

Na vse zadnje, če imamo voliti, koga naj se oklenemo, ali protestantovskih Nemcev ali pravoslavni Srbov, se ni težko odločiti. Gotovo bomo lepše izhajali z onim narodom, čigar vera je katoliški najbližja. Poglejmo!

Protestanti tajijo sv. Trojico, oni imajo samo dva zakramenta, oni ne častijo Marije, tajijo sv. cerkev, ne priznavajo papeža, po njih mislih ni treba niti moliti in se postiti i tako naprej.

Pravoslavni Srbi imajo vse zakramente kakor mi, oni častijo Marijo, oni molijo in se postijo bolj natančno in bolj strogo ko mi, oni priznavajo sv. Trojico.

To je nam pravoslavje vseeno mnogo, mnogo bližje.

Lani se je naša vlada v Beogradu pogodila s sveto stolico v Rimu, da bode uživala katoliška cerkev v naši državi vse pravice, katere ima pravoslavna cerkev in da država v verske zadeve sploh nikoli ne bo posegla.

Taka je istinita resnica.

Nemec že ve, zakaj slika pravoslavne Srbe bolj črno kakor najbolj črnega satana. Za naš glas mu gre, zato prihaja v odločilni uri s tem abotnim bavnavom.

Vprašajte ga za razliko med pravoslavjem in protestantstvom, pa bo v zadregi in bo molčal. Vprašajte ga samo za jeden slučaj, da bi pravoslaven Srb zaničeval katoliško vero ali njene obrede, pa bo utihnil ko zid.

Rigati in natolcevatiti zna vsak osel. In v natolcevanju so bili Nemci vedno na prvem mestu. Zato se nazivljejo: „Das Volk der Trichter und Stänker.“

„Koroško slovenskim Korošcem“, nikdar pa protestantovskim, brezverskim židovskim Nemcem!

Amnestija.

V vseh državah je navada, da vladar ob posebnih prilikah odpusti kaznjencem po ječah

okno odpirati. Tudi iz sobe ne smeta. Ako hočete iz sobe, pozvonite . . . In nič se ne žalostite. Prepričan sem, da ste nedolžni. Ne boste dolgo tukaj, upam.“

Segla sva si v roke.

„Hvala Vam, lepo ste skrbeli za-me.“

Salutiral je, odšel.

Tako sem bil sam v celici, jetnik . . .

Nedolgo na to je prišel v sobo mlad vojak, prinesel vrč vode in mi javil:

„Gospod, v sobici zraven vas je tudi en pater.“

„Ta pater pa bo gotovo gosp. Trunk“ sem pomislil.

V mraku je prišel spet in mi sporočil: „Gospod, pravkar so privedli še enega patra in enega civilista.“

„Ali veste, odkod?“

„Iz Šmohorja, govorijo.“

„Kakšna sta?“

„Pater je bolj majhen, rdeč.“

„Nosi naočnike?“

„Da.“

„Gospod župnik Šturm bo.“

„In civilista?“

„Velik, močan, že bolj v letih.“

„Gospod poslanec Grafenauer bo . . . Tako nas torej imajo vse . . .“

Kmalu potem sem res slišal na hodniku Šturmov glas.

„Tega siromaka pa tudi vedno preganjajo!“

Rekli so mi, da bo prišla še tisti večer inspekcija. Čakal sem nekaj časa v noč, pa ni bilo nikogar. Zato sem legel, utrujen kmalu zadremal.

Kar zaslišim v spanju, da so se odprle duri, in je nekdo vstopil. V prihodnjem hipu je zablisknila ob durih luč žveplenke.

kazen in jih večje število pomilosti. To pomiloščenje imenujemo amnestijo. Pri amnestiji pridejo navadno politični kaznjenci v poštev; to je tisti, ki so se pregrešili pred vsem proti državi s hujškanjem in obrekovanjem in tisti, ki so se pregrešili proti kralju samemu. Včasih se pa amnestira tudi druge zločince, roparje, hudodelce, in tudi ubijalce, čeprav redko. Kadar je amnestija, takrat se ustavi tudi kazensko postopanje in preiskava proti vsem tistim, ki so udeleženi tistih zločinov, za katere je izdana amnestija.

Da je v sedanjih nemirnih časih več političnih kaznjencev ne samo v naši državi, ampak povsod, kakor jih je bilo v mirnih časih, je samoočeno umljivo. Saj še povsod vre in kipi ter nikjer ne more priti življenje v tisti mirni in navadni tek, kakor je bilo prej. In tako se ljudje lažje izpozabijo in pregreše, zlasti proti državi, kakor pa v normalnih časih. Par nepremišljenih besed, nekaj vročih groženj stori človek v razburjenosti, pa je dovolj, da si gre hladit prevroč kri. To so posledice vojske, ki še niso izginile in tudi še ne bodo tako hitro.

Vsako amnestijo je le pozdravljati iz obče človeškega stališča. Zakaj, marsikdo je bil poseben k političnim prestopkom zapeljan po izrednih razmerah, ki so vladale. Ako je pomiloščen, mora biti hvaležen in če ima količkaj soli v glavi, bode drugič previdnejši ter se ne bode dal zapeljati po drugih, ali bi storil zopet kaj podobnega.

Pred kratkim je tudi naš miroljubni vladar, regent Aleksander, izdal obširnejše pomiloščenje ali amnestijo, pred vsem za politične kaznjence. Ker se razteza amnestija vedno na celo ozemlje države, in se ne dela nobene izjeme, zato so bili deležni vladarjeve milosti tudi politični kaznjenci pri nas v coni A, ki jo upravlja naša država in v kateri veljajo naše postave. In tako so se vrtnili iz ječ k nam še predno so prestali kazen razni tisti ptički, ki so prej mislili, dasmejo delati kar hočejo proti nam in naši državi. A zgrabila jih je bila roka pravice in šli so si hladit prevroč kri tja, kamor spadajo. Tam so lahko premišljevali, da veljajo tudi za nje postave in niso tako „vogelfrei“, kakor so si domišljali. In kakor je veljala za nje postava takrat, ko so se pregrešili, ravno tako velja sedaj, ko je izdal vladar amnestijo. Zato so se vrtnili grešniki.

Vsak človek, ki še ni popolnoma izprijen, ima v svojem srcu čut hvaležnosti. Ni je grše lastnosti kakor je nehvaležnost. Še žival se izkaže po svoje hvaležno, ako ji storiš kako dobroto. Človek bi mislil, da tudi naši Nemci in nemčurji niso padli v tem oziru pod žival in so ohranili v svojem srcu vsaj trohico hvaležnosti napram onemu, ki jim je odpustil mesece in mesece kazni. Pa kdor bi pri naših nemčurjih iskal hvaležnosti, ta bi presneto slabo naštel. Nihče ni mislil, da bi se ti ljudje poboljšali. Nemčur je prav tako kakor pijanec. On se izpreobrne, kadar se v jamo zvrne. Pričakovali

Planil sem pokoncu v mnenju, da sem doma, in je nekdo s silo vlomil v mojo sobo. Ker spim vedno pri zaklenjenih durih, sem zaklical precej odločno: „Kdo je?“

„Wer sind Sie? — kdo pa ste vi?“ se odzove precej surov in, kakor se mi je zdelo, pijan glas. Zablistnila je druga žveplenka — poveljnik straže jo je zažgal in jo držal visoko za velikim, širokopolečim nadporočnikom, stoječim sredi sobe.

„Župnik iz Marije na Zili. Oprostite, spal sem že.“

„A tako! Oprostite. Vse v redu tukaj?“

„Vse v redu.“

Mislil pa sem, da ni bilo v redu. To vsaj ne, da sem spal jaz tukaj, v ječi.

„Lahko noč.“

„Lahko noč.“

In šla sta.

Legel sem in sem mislil na sličen dogodek z rajnim prijateljem Medvedom. Bila sva v gostih pri gospodu Finžgarju v Sori. V adventu je bilo in sva spala oba v eni sobi, da ni bilo treba drugih kuriti. A sem šel jaz spat pred Medvedom. Ta pride šele okoli polnoči. Planem iz spanja, ko zaslišim škripati duri in tudi ves razburjen zakličem: „Kdo je?“ — „Jaz, jaz, Medved“, je naglo miril Tone in spet odpiral duri, da bi se izmuznil iz sobe. — „A ti? Pa le pridil!“ — „Ustrašil sem se, da imaš morda revolver in bi ustrelil“, mi je priznal, ko sva se umirila.

Mislil sem na rajnega Toneta in ga blagroval v grobu. Zakaj resnično

„menj strašna noč je v črne zemlje krili, ko so pod svetlim solncem sužnji dnovil!“

V teh mislih sem zaspal prvo noč v ječi . . .

(Se nadaljuje.)

pa smo, da bi se bili v tisti šoli vsaj toliko naučili, da bi znali do pet šteti in vsaj toliko misliti, kolikor misli štirileten otrok. Pa smo se zmotili. Vrnili so se taki, kakor so bili. Sedaj okrog lažejo, da jih je komisija v Celovcu rešila ječe. Pa sami dobro vedo, da ni res. Zakaj, plebiscitna komisija nima v tem oziru nobene besede in nobene moči. To je stvar vladarja in nikogar drugega. Za svojo prostost bi se morali zahvaliti našemu vladarju Aleksandru, ko bi poznali kaj hvaležnosti.

Tudi v drugem oziru se niso prav nič poboljšali. Že sedaj se sliši o njih, da nastopajo prav tako oblastno in oholo, kakor so nastopali prej. Iz ječ so se vrtnili kakor so se včasih vračali slavni nemški generali, ki so mislili, da se cel svet vrti okrog njihovih praznih glav. Naši grešniki in nespokorniki tudi menda mislijo, da bodo sedaj delali, kakor se bode njim zljubilo. Toda eno jim povemo. Če hočejo sami sebi dobro, naj bodo lepo pametni in mirni. Zakaj pri nas veljajo še zmiraj tiste postave, kakor so veljale takrat, ko so rajžali v luknjo. In prav lahko se zgodi, da bodo v svoji neumnosti še enkrat vandrali prav po tisti poti. Potem bode pa treba malo dalj časa čakati na amnestijo, ker naš vladar ne amnestira našim nemčurjem na ljubo vsake kvatre. Torej pamet in mir!

— ski —

Kaj se pravi:

„Jaz bom za Nemce glasoval?“

Slovinci, Korošci, dan glasovanja se bliža. Večina od vas že davno ve, kako bo ta dan glasovala, ker ste prepričani, da samo mlada in krepka Jugoslavija more biti naša prava domovina. Je pa še nekaj takih, ki še vedno trobijo v drugi rog, čeravno jim pamet pravi, kje je boljše, podkupljeno srce seveda pa drugam sili! Dobro pa je, da enkrat natanko premislimo, kaj se pravi: „Jaz bom za Nemce glasoval.“

Kdor tako pravi, glasuje:

1. Za tiste, proti katerim je šel cel svet v vojsko. Če hočete tedaj še enkrat vojsko in biti tepeni, dobro, glasujte za Nemce.

2. Za tiste, ki so pri vas rekvirirali živino, žito, jajca, mleko itd. Če hočete zopet rekvizicije, glasujte za Nemce! Ali ste tiste čase tako hitro pozabili, da jih hočete zopet nazaj imeti? Vsaj je vendar država, ki ima komaj za 2 meseca lastnega živeža, primorana rekvirirati in to čaka tudi vas. Avstrija je podobna kmetu, ki mora 10 mesecev kupovati žito in živež, pridela pa nič. Tako gospodarstvo mora priti na kant, in trpeli bodo vsi kmetje in delavci!

3. Za tiste, ki so prišli k vam z bajoneti v rokah, pri vas ropali in kradli, pretepali vaše žene in otroke, oskrnjevali vaše cerkve, se norčevali iz najsvetejšega, kar je vam drago, iz vere in vašega jezika!

4. Za tiste, ki vam hočejo vzeti vse, najprej žito, živino in denar, potem pa še vero vaših očetov in jezik vaših mater!

5. Za tiste, ki vam bodo dali nemške uradnike in učitelje, grofove forštnarje in tuje duhovnike, nemške biriče in valpete, za slovo pa beraško palico v vaše slovenske roke!

6. Za tiste, ki vas silijo v spufano, falirano, izgladovano in od judov komandirano Avstrijo.

7. Za tiste, ki vam bodo dali namesto kruha: rekvizicije; namesto življenja: smrt; namesto blagostanja in sreče: ubožstvo in trpljenje!

* * *

Korošci, dobro si zapomnite, kaj vas čaka, še bolj pa si zapomnite one, ki prihajajo k vam in vas nagovarjajo, vam žugajo ter vas podkupujejo, da bi glasovali za Nemško Avstrijo. To so podkupljene duše, ki vas silijo v največjo nesrečo! Ti ljudje so podobni sosedu, ki vidi ogenj v hiši svojega sosedu, namesto da bi branil vašo hišo, pa še tudi to zažge! V Nemški Avstriji gori in ti ljudje vas silijo, da bi tudi vi pogoreli in postali vsi berači!

Korošci, če hočete mir in red, srečo in blagostanje, potem veste kako boste glasovali!

Še enkrat pa, zapomnite in oglejte si dobro vse one, ki vas silijo in prigovarjajo v nesrečo in trpljenje, v Nemško Avstrijo.

Ko pride glasovanja dan, Tedaj Slovenci vsi na plan!“

Naše krone se bojijo.

Nam Korošcem, tako godrnjajo Nemci v „Kärntner Volkswille“, je prineslo delno odprtje jugoslovanske demarkacijske črte neljubo novost. Iz vseh vetrov so prihiteli Jugoslovani s svojo valuto in nam pokupili ogromne množine izdelkov.

Kar imamo najboljšega, odteka v državo kralja Petra. To je rop na našem narodnem premoženju in naša dolžnost je, postaviti se v bran, da nam Jugoslavlani ne pokupijo cele države. Nemško-avstrijski trgovci bi morali povišati cene za Jugoslovane, kajti sicer naš uradnik, naš delavec že ne bo mogel kaj kupiti. Avstrijski trgovci naj se odrečejo jugoslovanskemu denarju, ker so med vojno zaslužili tako več kot dovolj. Jugoslovanski denar je v par tednih pognal naše cene strašno visoko in skrajna nevarnost je, da nam jugoslovanski dinar izprazni poslednje skladišče. Skrajni čas je, da vse avstrijsko nemštvo energično protestira proti tej neprostoVOLjni izprodaji našega premoženja Jugoslovanom. — In ta jere-mijada se vleče dolgo, dolgo.

Torej, tu jih imaš, politične otroke! Najprej milo prosijo plebiscitno komisijo, naj jim odpre demarkacijsko črto, sedaj pa zopet protestirajo, ker se je odprla in se boje našega dinarja, kakor so se včasih bali lintverna. Toda zahtevati od nemškega trgovca, da naj se brani naših dinarjev, ali z neprimernimi cenami odvrta jugoslovanske kupce, to je še veliko bolj otročje. Ali mar res mislijo, da se znajde celovski trgovec, ki bi mu šlo nemštvo nad masten zaslužek?

Da, politični otroci so ti koroški Nemci, ki se včasih grozno napihnejo, a ko jih tepe naš dobri denar, zlezejo v kot iz strahu, da jih ne kupi jugoslovanski Miklavž.

Ali bo oddaja premoženja Avstriji kaj pomagala?

V Nemški Avstriji strašita dva lintverna, oddaja premoženja in pa novi dohodninski davek. Eno kakor drugo nalaga vsakemu nezasišane žrtve, in če pogledamo na neprimerno visoke zneske, katere bodo morali oddati posestniki nenasični državi, moramo priznati tudi mi, ne samo avstrijski Nemci, da je tam kmečki stan udarjen in uničen za celih sto let.

Pa nič na boljšem ni niti delavec v tej ban-kerotni državi. Novi dohodninski davek ga bo spravil na beraško palico. Avstrijski finančni izvedenci sami priznavajo, da ne bo trajalo dolgo, ko bo moral v Avstriji tudi de-lavec oddati polovico svojega prisluž-ka državi. Oddajo premoženja so zavlačevali tako dolgo, da so bogatini in židje spravili svoje premoženje na varno ali pa v inozemstvo, mi-lion uradniškega prebivalstva v Avstriji nima kaj oddati, kmetijstvo in trgovina doneseta pre-malo, zato bode moral še delavec žrtvovati velik del prislužene mezde. Razun tega pa so skle-nili v Avstriji pravkar celo dolgo vrsto novih davkov, ki bodo topli v prvi vrsti zopet le kmeta in delavca.

Pa ko bi bilo to vsaj le prehodno zlo! Ampak Nemci sami priznavajo, da grozotanska od-daja premoženja, prvi del katere prinese do leta 1921. 3 ali največ 4 milijarde, ne pokrije niti petega dela teh dolgov, katere napravi Avstrija v enem samem letu. Ena luknja se zamaši z drugo luknjo in konec je žalostnejši kakor začetek.

Mi vidimo, pravijo avstrijski izve-denci, da državi z vsemi temi žrtvami ne bo Bog ve kako pomagano, vidimo pa tudi, da strmoglavijo ti davki mnoga podjetja in mnoge posameznike v skrajno revščino, vse prebivalstvo pa spravijo v obupanje.

Dnevne vesti.

Shod v Velikovu. Pravzaprav so Nemci hoteli zborovati, a so v zadnjem hipu shod odpo-vedali, ker so se nas zbal. Zborovali smo mi. To je bila sijajna manifestacija za Jugoslavijo, kakoršne Velikovec še ni videl. Od vseh strani so se zgrinjale množice na mestni trg, kjer se je nabralo gotovo 8000 poslušalcev. Shod je otvorila gospa Pilgramova v imenu ženskega društva — nato so govorili poslanec Smodej, dr. Müller in dr. Ravnik. Ljudstvo je burno pritrdjevalo. Načelnik okrožne pleb. komisije v Velikovu Hovdern je najprej povedal v angleškem jeziku, da bodo govorili tri govorniki in da se naj nato mirno razidemo. To smo tudi storili.

V Bistrici v Rožu so našinci isti dan razgnali nemški shod.

Ljudska igra „Judež“, ki se je igrala na različnih krajih v Podjuni z velikim uspehom, je najbolj pripravna za sedanje čase. Na to opo-zarjamo vsa društva, ki hočejo uprizoriti še pred plebiscitom kako igro, da se obrnejo na „Zvezo ženskih društev“ v Velikovu, ki jim da bese-dilo igre rade volje na razpolago.

Grabštanj. Griža, ki je bila meseca avgusta močno razširjena v naši okolici, že ponehava. V minulem mesecu jih je umrlo za to boleznijo v župniji Grabštanj 18 in 6 v Št. Petru.

Grabštanj. Na 14 dni zapora je bil obsojen sodniji dobro znani Friderik Kleibl iz Grabštanja, ker je obrekoval župnika Franca Šenka iz Št. Petra.

Dopisi.

Velikovški okraj.

v Podgora pri Grebinju. Naši stram-deutscherji se še nikoli niso tako potili, kot pa ta teden pred nemškim shodom v Grebinju za svojo organizacijo. Tako je n. pr. g. Jakl pridno pošiljal svoje podkupljene ljudi naokrog. V soboto popoldne je poslal Harihovega Florija celo na ono stran Drave, na Ponikvo in v Gonovece, odkoder je še upal par udeležencev za nemško zborovanje v Grebinju. Ta je vabil in prosil dotične nem-čurje, da bi se pač v prav obilnem številu udele-žili shoda, ker ceha bo zastonj, in da bodo po-magali Slovence napoditi. Udeležil se je shoda samo g. Pušl pd. Marko v Gonovecah, kateri pa pa je imel presneto smolo. In če Harihov Florej sam ne ve, kaj da je, mu povemo mi, da je sin slovenskega očeta, prava slovenska korenina iz še zavedne Mlinarjeve rodovine iz Cerkov pri Božjem grobu. Ta Florej, nekdanji folksmalerovec, bi pa rad vse Slovence pojedel, pa še nemško ne zna. Pa ne boš nas ne, imamo trde kosti, kaj ne? Dobro te bomo zapomnili, kaj da si.

b Zeluče. Pri nas je hiša, kjer se pravi pri „Kranjcu“. Gotovo niso Nemci postavili te hiše, pač pa je moral biti svoj čas lastnik te hiše Kranjc. Torej je verjetno, da so bili pred-niki sedanje lastnice Kranjci. Pišejo se pri „Kranjcu“ Katnik. Obračajte to ime, kakor ho-čete, nikdar ne morete reči, da je to nemško ime. Vsakdo bo takoj rekel, da je Katnik slo-vensko, lepo slovensko ime. Gotovo je tudi, da sta Kranjčevi gospodični prej znali slovensko kakor nemško. Nobenega dvoma ni, da teče v njih žilah slovenska kri. Pošteno in pra-vično bi torej bilo, da bi v njih prsih bilo slovensko srce, da bi se čutili kot Slovenki. Žal in njima v sramoto moramo reči, da sta zatajili v sebi slovenski čut. Ker sta bili malo po svetu, malo na Dunaju, pa že mislita, da je za nje slo-vensko premalo gosposko, da se morata izneveriti slovenski materi. Bože mili, potem bi morali vsi vojaki zatajiti svojo slovensko mater, saj so bili še malo dalje kakor na Dunaju. Ali se kdo čudi, če se Nemec ima za Nemca, če drži z Nemci? Ne čudimo se, prav je tako. A če ro-jen Slovenec drži z Nemci in zaničuje jezik svoje matere in svojega očeta, je to grdo, nepošteno in vse obsodbe vredno. To je odpadništvo, iz-dajstvo svojega rodu. In tako delata Kranjčinja in njena sestra. In trudita se, da bi pridobili še drugih odpadnikov. To je prav hudičevo delo. Pesem pravi: „Kdor pa odpade in svoj narod taji, še zemlja ne bo pila njegove krvi!“ Kranjčevi tudi izzivata druge Želučane in delata nemir in zdražbo. Na vasi delata nemir, v dru-žinah prepir in neslogo. Če bi Želučani ne bili tako mirni ljudje, bi gotovo kaj takega ne dovo-lili. Kranjčevi sta tudi agitirali za nemčurski shod v Borovljah. In res sta jih dobili par. Lahko rečemo, da je Kranjčeva hiša edina, ki dela zrago in nemir na naši vasi. Kdor si želi v Nemško Avstrijo, naj gre. A lumparija je, če kdo hoče, da bi tudi mi vsi drugi morali priti pod Nemško Avstrijo, da bi morali nase vzeti ogromne nemške dolgove, da bi prišle nad nas zopet rekvizicije, da bi na svoji zemlji ne bili več svoji gospodarji, da bi mi Slovenci zopet bili nemški hlapeci. Kdor želi ali dela na to, da bi prišli pod Nemško Avstrijo, -ta je svoj in naš največji sovražnik. Je tat našega premoženja in ni vreden, da živi med nami. Želučani, bo-dimo pametni! Če pridemo pod Nemško Av-strijo, ali bodeta Kranjčevi za nas prevzele rekvizicije in za nas oddajale žito in živino? Ali bodeta Kranjčevi za nas oddali premoženje? Ali bodeta oni nase vzeli davke, ki nam jih bodo naložili toliko, da ne bomo mogli ne živeti, ne umreti? Ali nam bosta oni poskrbeli tobaka in oskrbeli revnejše z ubožno akcijo? Ali bodeta Kranjčevi za nas oddali živino, ki jo mora Nem-ška Avstrija oddati Jugoslaviji, Rumuniji, Italiji? Ali nam bodeta Kranjčevi preskrbeli moke, masti, če je ne bomo več dobili iz Jugoslavije? Ali bodeta oni zboljšali ničvrednost nemškega de-narja? Ali bodeta oni za nas izgubili vse pre-moženje, kadar bo v Nemški Avstriji bankerot in faluta? Kdor vse to premisli, spozna, da je agitacija za Nemško Avstrijo čisto navadna lum-parija.

v Vogrče. Ruksaklerji tudi našo skrito vas prav pridno obiskujejo, največ je med njimi lač-

nih Celovčanov; pa tudi iz Beljaka jim ni pre-daleč, da si le svoj pukelsak natlačijo. Zraven se pa prav mastno lažejo in hvalijo, da imajo vsega dovolj, samo drago da je. Pri naših dobrih mam-kah se pa vse tako po ceni dobi, če se jim le malo pod nos zašepeče. Zadnjo sredo sem slišal dva Celovčana, ki sta nesla tudi polne nahrbtnike na vlak, ko pravi eden: „Die Jugoslaven haben wirklich ein herrliches Leben.“ Naj si zapomnijo to vsi tisti pokvarjeni Slovenci-nemčurji, ki so še mnjenja, da je boljše v Avstriji. Opozoriti pa je treba na to naše ljudstvo, da naj se vsak zaveda in pomisli na tisti čas nazaj, ko smo toliko gro-zovitosti prestali pred nemškimi folksverovci, kar je pač naša vas najbolj občutila. To je bilo lan-skega leta meseca majnika, ko so nas tudi obis-kali ti ljubi gostje, ali vsi v drugi obliki, ko so ropali po naših domovih in še cerkvam niso pri-zanašali. Ali je morda že vse to pozabljeno? O ne, nikdar ne sme biti! Vsakemu naj bodo v srce zapisane granate, ki so obsipale našo vas in ne pustimo se dalje farbat od lačenbergerjev, ki nam zopet ponujajo svojo frajhaft. Pa le predobro jih poznamo. Mi smo pač prav lahko shajali brez Ce-lovca, oni pa niso mogli brez nas. Ko pa pride dan glasovanja, jim pa pokažemo vrata za vedno. Pliberškim nemčurjem smo pa mi Vogrčani naj-bolj na muhi, zato so pa tudi rekli, ako še pridejo Nemci nazaj, bodo Vogrčane za golaš naredili. Se pač ne damo tako sukati, kot bi vi radi; vam nemčurjem pa povemo, da boste težko kdaj na Slovenskem golaš kuhali, najmanj pa na Vogrčah. Mi pač vemo, da smo Slovenci, vi pa ne veste, kaj da ste. Slovenci nočete biti, nemško pa ne znate. Žalibog je tudi pri nas nekaj takih zaslep-ljencev, ki mislijo, da ako na nemško stran držijo, potem je pa že bolj nobel. Pač so pomilovanja vredni taki ljudje. Slovenska mati jih je rodila, slovenska mati vzgojila, zdaj jo pa zatajijo, to je sramota za celo vas. Fant iz Vogrč.

v Grabštanj. V občinski glasovalni odsek za našo občino so izvoljeni kot zastopniki Slo-vencev č. g. Štefan Bayer, župnik v Grabštanju, Štefan Tavšič pd. Breznik, posestnik v Draži vasi, Štefan Dobernik pd. Dobernik, posestnik na Vre-sah; kot zastopniki Nemcev dr. Edvard Lemen, privatni zdravnik v Grabštanju, Štefan Huderc pd. Marinjak, posestnik v Draži vasi in gerent (!!) občine, Matija Sylle pd. Molič, posestnik v Št. Petru.

v Kamen. To nedeljo, ko je bil že povsod znan razbiti shod v Grebinju, so razobesili po nekaterih nemškutarskih hišah, da celo po drevju in na poslopju požarne brambre, zastavice z belo-rdečo barvo, ki so bile napravljene v Celovcu in ki naj demonstrirajo za to, da naj Koroško Ko-rošcem ostane. Celu visoko na zvoniku je raz-obesil nekdo tako banderce, ko duri k stolpu zaradi pogreba niso bile zaklenjene. Komaj je mežnar zastavico odstranil, že je prišel še-le petnajst let stari tukajšnji fant Turk Feldšan (Feliks) in je terjal banderce nazaj. — „Ljudje se pritožujejo“, tako mi je rekla te dni neka žena, „da zdaj na Koroškem samo Kranjce kot uradnike in učitelje nastavlja, domače ljudi pa ne.“ Jaz ji pravim: Saj veste, da so v Velikovu napravili gimnazijo in druge šole, da bi domači fantje bolj lahko mogli študirati in da bi potem pri raznih uradih mogli še bolj kakor zdaj domače ljudi na-stavljati. Precej koroških fantov študira zdaj tudi v Kranju, a med vsemi študenti ni nobenega iz Kamna. Nadalje, katerega domačina pa naj bi nastavili? Iz tukajšnje fare ni nobenega duhov-nika, učitelja, profesorja, zdravnika, ni nobenega uradnika ali oficirja itd., edini gozdar je pa tako v Jugoslaviji nastavljen. Le pojdite h kakemu uradu, bodisi že k davkariji, sodniji ali okraj-nemu glavarstvu in videli bode, kako bodo tam prijazno z vami ravnali in kako se bode, brez strahu in lahko v domačem jeziku pogovorili. Ne bode se vam zgodilo kakor neki stari ženici, ki je prišla pred dvema letoma k okrajnemu gla-varstvu zaradi cukrovnih kart in začela slovenski govoriti. Vpričo mene se je zadr. dotični uradnik, menda neki grof, na njo: „Ich verstehe nicht windisch, wenn Sie mit mir sprechen wollen, so sprechen Sie deutsch.“ In kakor ta, so bili veči-noma vsi prejšnji avstrijski uradniki; saj so Nemci, kolikor jim je bilo le mogoče, nam Slovincem in Slovanom sploh vsako študiranje otežkočili. Pred več leti že je meni neka nemška grofica, ki ima zdaj svoje posestvo v čisto češkem okraju blizu mesta Tabora, se pritoževala, da zavoljo Čehov Avstrija ne more k miru priti. Jaz sem ji od-vrnil, da Čehi zdaj tirjajo edino le drugo visoko češko šolo in sicer na Moravskem, ker to šolo zelo potrebujejo. „Kaj pa mislite“, se je grofica zavzela in prav zavpila, „to pa vendar ne gre.“ Da bi tedaj Slovani dobili v stari Avstriji zadosti svojih šol, da bi oni primeroma svojem številu dobili zadosti dobro plačanih višjih uradniških mest, to pač ni smelo biti. Zdaj, ko Nemci ne morejo več braniti, so vsi prejšnji avstrijski Slovani kar

začeli si ustanavljati potrebne šole, n. pr. pri nas gimnazijo in učiteljske v Velikovu, v Mariboru, visoko šolo pa v Ljubljani. Posledica nenaravno urejenih prejšnjih avstrijskih šol in razmer je tudi sledeči dogodek: Ko se je tu pred kratkim prav dobro omožilo neko dekle, tožil je njen brat po Celovcu: „Moja sestra je „Čuša“ vzela, kako hudo mi je zavoljo tega.“ Ker je pa tudi on Slovenec, saj Turk vendar ni, je tudi on „Čuša“ in zaradi tega Celovčanom ni moglo iti v glavo, da so nekateri Slovenci tako nespametni in da zamorejo tako neumno govoriti. Saj še Celovčani radi kakega „Čuša“ ali „Čušinjo“ v zakon vzamejo, saj vendar oni želijo, da bi zdaj po plebiscitu vse koroške „Čuše“ v svojo mavho spravili.

v **Suha.** Med Judeže je šel Artof, sin slovenske korenine in poštene slovenske matere. Sedaj živi za nemške judeževе groše, doma ga cele dneve ni — žena in posli pa morajo brez gospodarja sami delati. Artof pravi okoli, ko bo Nemška Avstrija, mi ne bo treba več delati. On misli tako kakor njegovi zapeljivci Žavrov Korej in učitelj Pečnik, da bo Nemška Avstrija jim še zmirom dajala, še potem tudi groše za izdajalsko delo. Med našimi gorskimi kmeti je Artof bela vrana. Vse drugo je trdno naše in ljubi svojo domačo očetovo slovensko grudo ter je pridno in delavno. Artofa tudi v cerkvi ne vidiš, — najprej vera, potem narod, potem hiša in domovina — konec?

v **Libeliče.** Rešova dekla pravi, da smo se mi Slovenci v pol uri morali izgubiti iz Grebinja. Kdo pa se je pripeljal prvi v Labud? Ali ni bil Feldbebel Knamuš s svojo kompanijo? Pa še predstraže je poslal ob cesti naprej, da bi pot zasigurala pred slovenskimi fanti. Dober general bi pa bil Knamuš! Ravno tako dela, kot tedaj pri Kolomeji, ko se je tri dni skrival in potem trkal na prsi: „Mi smo zmagali!“ Kdo pa je zadnji prišel v Labud? Šest vozov naših je bilo. Seveda so Judeži krivo gledali in ker se jim v buči meša pa mislijo, da jager pred zajcem beži.

v **Libeliče.** Naši krepki Gorjanci, fantje, možje in dekleta, se še nikoli v tako obilnem številu niso udeležili kakega slovenskega shoda, kot pa sedaj v Grebinju. Pa tudi vlada med našimi Gorjanci nepopisno veselje, ko so videli, da je nas že kakor trave. Vsak je prepričan, da ne bo v naših gorah ne enega, ki bi izdal svojo mater, jezik in zemljo, čeravno dela naš Judež in razni kirhenraubarji zgago med našimi občani. Enkrat smo morali mirno gledati, kako se je v naši cerkvi grdo delalo, a to je bilo prvič in zadnjikrat. Sedaj bomo pokazali vsem Judežem, ki so še ostali med nami, nekaj družega! Gorjanski kmet in sin.

Boroveljski okraj.

b **Žihpolje.** V nedeljo, dne 29. avgusta 1920 smo imeli pri sv. Urhu ženski sestanek. Govoril je g. dr. Justin o nalezljivih boleznih. Hvaležni smo mu za koristne nauke. Iskreno pa nas veseli, da bo nas z enakimi predavanji še večkrat obiskal. Gospa Čužek pa nas je navduševala za naše narodne ideale, kakor zna samo človek, ki čuti vso ljudsko bol, ki pozna in razume naše srce in dušo. Govorila je od srca in rosne oči so pričale, da je govorila do srca. Žensko društvo izreka gospé Čužk-ovi tem potom najiskrenejšo zahvalo v upanju, da vas kmalu zopet vidimo v naši sredini.

b **Žihpolje.** (Naš Jaka.) Dolgo, dolgo že nismo ničesar slišali o našem slavnem Jaki. Pa ni čuda, saj je živel v „begunstvu“ v Celovcu. Po otvoritvi demarkacijske črte pa jo je z drugimi „begunci“ vred, katere nikdo ni prisilil, da pobegnejo, primahal nazaj na Žihpolje. Kar smilil se je nam, tako revno je izgledal, siv je postal v blaženi Avstriji ter je izgubil celo svoj trebušček. Komaj pa se je v Jugoslaviji enkrat pošteno najedel in napil, je že kot polž zlezal iz svoje hišice in začel rogoviliti. Najprej je pripovedoval ljudem, da bo 17. avgusta že zopet on „purhermaster“. A glej ga vraga! Slovenci mu še dozdam niso pustili zasesti županskega stolčka, za karatam se mu cedijo sline. Radi mu verjamemo, biti žihpoljski župan, je bil pod avstrijsko vladno vselej dober „gšeft“. Zato se bom pa maščeval, si je mislil, in je nastopil kot govornik na nemčurškem zborovanju v Borovljah. „Koroško Korošcem“ je imel na programu, kakor smo čitali na dvojezičnih plakatih, a razkladal je le na dolgo in široko, kako je bilo nekdanj, ko je bil še on „purhermaster“, in kako visoko cenijo hiše in posestva zdaj pod novim „regentom“. Tako, zdaj vidite, kam pes taco moli! Regent bi rad postal naš Jaka, samo gerent biti, mu je že premalo. S tvojo pridigo o previsokih cenitvah od strani Slovencev pa si se pošteno urezal, očka Sekavnik! Tisto „grozno“ cenitev Urbančevega posestva v Sojnici sta zakrivila, kakor je nam vsem znano, Dovjak in Lučovnik na Imovem, torej tvoja pristaša. Nas-

protno pa se ravno Slovenci proti tej cenitvi protestirali in jo tudi ovrgli. Posestvo na Humčah, katero si omenil, pa ni bilo cenjeno na 8000 K, ampak samo na 6000 K in vrhutega še s celo hišno opremo in živino. Tisti dve kravici v hlevu pa ste sami že več kot 6000 K vredne. Da, da, „Schuster bleib bei deinem Leisten“. Ker si postal očividno v Celovcu tudi strašno pozabljiv — zopet vpliv hvalisane Avstrije — te hočemo opozoriti na tvojo cenitev Hajnzičeve hiše v Zgornjih Doleh. To majhno posestvo s tedaj podrtim hlevom je bilo cenjeno pod tvojo „Alleinherrschaft“ na 25.000 K in to se je zgodilo leta 1918. To pa seveda ni previsoko, ker si ti tako hotel. Splošno niso bila tvoja izvajanja nič drugega, kot navadne „farbarije“, katerim grejo na lim samo tvoji duševni revčki. Da smo Korošci, vemo brez tebe tudi sami. Radi „Beamtenstaata“ pa ti svetujemo, da natakneš majčkeno svoje špegle na nos in pogledaš v uradno statistiko Nemške Avstrije, kjer boš našel, da pride v Avstriji na vsako šesto osebo po en „beomtar“. In da ima Jugoslavija še nekaj vojakov, s tem tudi nič nisi povedal novega. Zato je pa pri nas tudi red. Pač pa smo zvedeli nekaj čisto novega od govornika Loreja, ki nam je pojasnil, da se živi v Avstriji od same „freiheit“. Celovčani prihajajo torej k nam s svojimi ogromnimi „ruksaki“ po — Freiheit. Kako smešen izid in kakšen flasko je doživelo celo zborovanje v Borovljah, pričajo nemčurji sami, ki so se vračali od tam, kot bi prihajali od kakšnega pogreba in so si morali napiti poguma še le pri Kiršnerju, da so se upali malo zahajlati. Lučovnik pa se še do zdaj ni „rehabilitiral“ od strahu, ki ga je pretresel, ko mu je radi laži vzel besedo vladni zastopnik. Zdaj pa zdrav ostani, Jaka, in lovi še dalje svoje kaline s cenim celovskim petrolejem. Žihpolječan.

b **Žihpolje.** To je biv hec v ndelo v Borovloh, k' je tud' naš Jakej marnov. Požinjejte, ane pudrje let' je mohov svojo modrust tam v Nimšči Avstriji socijam prodajat', kaku je biv za notam, da se spet doma anbrt zasvit'. Zato pa je tud' marnov tak nazarenšč' lpu, da ha je cev ane dbajst' ldi pošušov', te druj' so pa vkle zijal', čej se bo ana vuč pržgava. Pa nčism vidov, da b' čej bol jasn' hratov! Pravov je ud ana konja, k' je crknov, kvobase so pa v Nimšči Avstrij' pojedl'. (Buh pužehnej!) Najbol pa se je spravov na regiringo pa na pecirkhavpmančof, vse vkup je za nč, čer kni Jakej zravni! Še lerarje so bek pusval'. Pa še nekej je naprid pršv'. Av konj je zbolu, gnov ha je k' tiroret pa je mohn ano uro na demarkacij' čakati, k je pa Clovc pršov, je pa tiroret reku: „K' b' ano uro prej pršov, b' biv konj strov, sdej je pa hin.“ Na beštija, pa maš spet za kvobase! — Pa še an pajšpil je naprej pršov. Na Golšov' je neht' mov ano bajto, k' je dbi stu rajnš vridna biva, pa jo je votu sin' čriz dat'; Serbi so pa rekl', da je cmav šacana, da je tri stu tavžent dinarjov vridna. Kaj pa je to spet za 'na pravica? Pa še nekej je Jakej mtlov, da je adn mov na Golšov' ano bajto pet stu rajnš vridno, sdej pa je vridna trdejst' tavžent kron... al v tam je Jakej' adn ud pecirka reku, naj pametn' „govori“. To pa Jakej hotov' kna zna več, čist' sape jom' je zmenkov', zastopn sm samu še: 'orošo 'orošcam! pa ha je biv 'one! — Tak' se je hodiv', k' je naš Jakej Brovlen' spet notr vzev, pa tak' je bu, k' je bisido čriz dav! No pa hajl!

b **Žihpolje.** Vsi, ki imajo razobešene zastave, dobijo v Celovcu, kakor smo izvedeli iz zanesljivih virov, petrolej po 6 kron liter, bencin po 18 kron liter, rdečo sol po 1 K in belo sol po 2 K kilogram. To vsem, ki imajo razobešene zastave, na znanje, da ne bo kdo prikrajšan. „Tomazej“ pa da še vsakemu kako nagrado v bankovcih. Kiršnerju je strgal po noči nekdo zastave. Bil je strašno hud. Najbrž, ker se je bal, da izgubi nagrado. Okrajno glavarstvo opozarjamo, da te ljudi ni potrebno prehranjevati, saj dobijo vso prehrano iz Celovca in ta je boljša in cenejša. Ti ljudje se nasitijo tudi s petrolejem, bencinom in soljo. Jaka Lučovnik je obljubil, da bo 18. avg. 1920 prevzel že županstvo na Žihpoljah. Pa dosedaj najbrž še ni prišel do sape. Za enkrat se je omejil baje samo na to, da daje „fihpose“ teletom, ki gredo v Nemško Avstrijo. Jaka, ali ste že sešteli, koliko „fihposov“ boste rabili po plebiscitu?

b **Iz Roža.** Za par dni sem se odtrgal iz Podjune in podal v Rož in videl, kako je ta vesel. Bilo je ravno po nemškem boroveljskem shodu dne 29. avgusta in videl sem dvojno vrsto ljudi: prve z veseljem, smehljajočim se obrazom — in teh je bilo veliko — druge s plašnim, povešanim pogledom — in teh je bila manjšina. Prvi so bili Slovenci, ki se nemški blamaži v Borovljah dosti nasmejati niso mogli, drugi pa nemškutarski udeleženci tega shoda, ki so se jezili, da so šli na nemško sedmino. Jako so bili nevoljni nasprotniki

nad govorom bivšega poslanca iz Žihpolj — Jaka, češ, da jim je samo klobasril. Nasprotnica mi je rekla: Ko bi bil nemško marnoval, bi bil že lepše povedal, po slovenj je pa šlo bolj švoh. Neki nasprotnik pa reče našincu, ko pride z boroveljskega shoda: Danes smo pa doživeli veliko blamažo, več ti bom pa povedal, ko bom trezen. Drug našinec pa mi je rekel: Tako hodijo potuhnjeno okoli, kakor da bi imeli Kajnovno znamenje na čelu. In res, nekaj Kajnovega imajo ti ljudje na sebi, tako, da se jim ne spodobi kaj drugega kakor zasmehovanje in zaničevanje. Jako pridno delajo v Rožu Nemci z judeževim denarjem. Ponujajo tisočake, a po ogromni večini jih Rožani z gnusom odklanjajo. Neki priprost mož, katerega so hoteli z denarjem pridobiti, mi je rekel: Rajši ostanem berač do smrti, nego bi se prodal Nemcem. Nekaj grdih značajev se sicer povsod dobi, kakor se je celo med apostoli našel en Judež. Če bi se pa tem ljudem njihov načrt posrečil, da bi nas res prodali v nemško ječo in narodno smrt, sem prepričan, da bi jih mnogo storilo Judeževu smrt, kakor se je Judež vkončal, ko je videl sad svojega izdajstva. Naša sijajna in gotova zmaga bo pa imela to slabo stran, da bodo ti ljudje še nadalje živeli med nami — do svoje naravne smrti.

b **Kotmara ves.** Naše „Žensko društvo“ je sklenilo, da priredi vsak mesec kako podučno predavanje. Zadnje je bilo 29. avg., kakor se je že na kratko poročalo na drugem mestu. Dolžnost pa nas veže, da še par besedic napišemo o tem lepem zborovanju. Gospa dr. Piskernikova je prišla skoraj 4 ure daleč peš. Hvaležnost naših žen in deklet, ki so jo z vso ljubeznijo in odprtimi srci poslušale, ji je gotovo najlepše plačilo za njen trud. Trdno sem prepričan, da pada seme na rodovitno zemljo. Kamor prideš, povsod se pogovarjajo žene o nedeljskem shodu. Gč. Gornik, naša neumorna učiteljica, je že tretjič nastopila kot društvena govornica. Tokrat si je izbrala za predmet govora „Mati in učiteljica“. Uspeh govora je bil tak, da se je solzilo vsako oko. Nazadnje pa je zažarelo v odločnosti, ko jih je pozvala, da držijo skupaj na dan plebiscita in zmaga bo naša, nihče nas ne bo podrl. — Prihodnje zborovanje je 26. septembra.

Lastnik in izdajatelj: **Gregor Einspieler**, prošt v Tinjah.
Odgovorni urednik: **Otmir Mihalek**.
Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Sukanec, bel in črn, glavničke za česanje, gladilni (šmirgel) papir, vlasnice, krtače za ribanje, Zlatorog-milo la., testenine, vžigalice in sveče

nudi po najnižjih cenah

veletrgovina

Osvald Dobeic, Ljubljana

Sv. Jakoba trg 9.

Štampilje vseh vrst in
pečate iz medi za
dobavlja pečatni vosek
najhitreje in
najceneje

Ludovik Šef, Maribor

Prešernova ulica 1.

Tovarniška zaloga papirja in specialna trgovina pisarniških potrebščin.

Brzjavi: **Papiršef Maribor.**

Vzgojišče za deklice
(internat)

v „Narodni šoli“ v št. Rupertu pri Velikovu

se priporoča p. n. slovenskim starišem. Sprejmejo se deklice, ki hočejo obiskovati gimnazijo, učiteljske ali meščansko šolo v Velikovu, ljudskošolske učence, ki hočejo obiskovati javno petrazredno dekliško šolo v „Narodni šoli“ in večje, šoli odrasle deklice, ki želijo obiskovati gospodinjsko šolo v „Narodni šoli“. Začetek novega šolskega leta se bo pravočasno naznanil, na gospodinjski šoli se pa začne zimski tečaj dne 1. novembra 1920. Nadaljna pojasnila dajejo šolske sestre v „Narodni šoli“ v št. Rupertu pri Velikovu.